

STOP-princippet

Udsættelse for farlige stoffer kan i princippet forebygges ved anvendelsen af 4 forholdsregler:

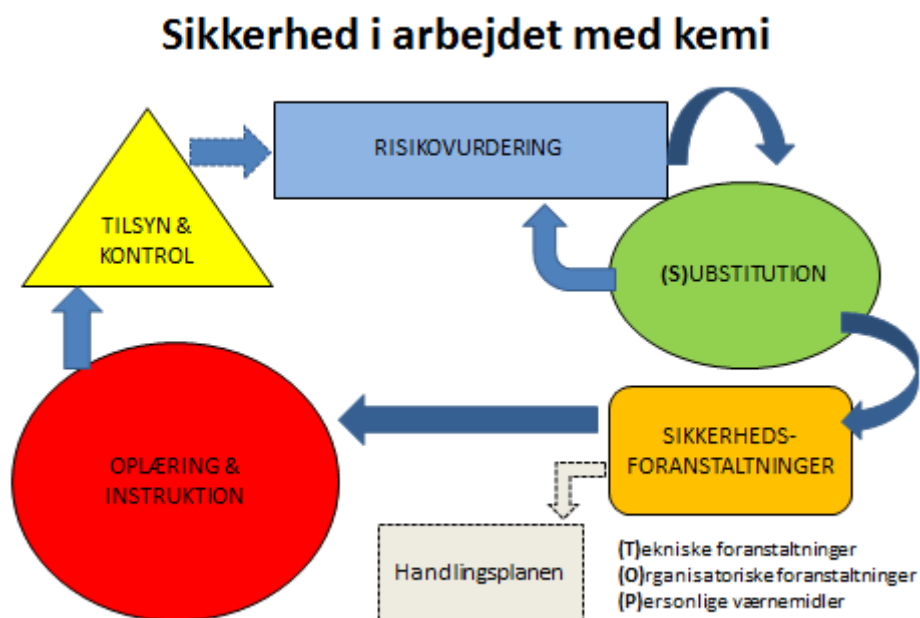
S = Substitution (til mindre farlige/ ufarlige stoffer)

T = Tekniske foranstaltninger (indkapsle stof/proces, bruge sikker arbejdsmetode, -mængde, udsug)

O = Organisatoriske foranstaltninger (ændre indretning, begræns antal udsatte og/eller varighed af udsættelse)

P = Personlige værnemidler (Handsker, mundbind, briller, forklæde o.l.)

I AT-vejledning C.1.3-5, jan. 2020 peges der på, at arbejdet med stop-princippet i kemisk APV skal foregå i lyset af følgende figur. Det går hånd i hånd med AMO's arbejde i tandplejen med årlige AM-drøftelser, APV og runderinger.

STOP – princippet i Randers Kommunale Tandpleje

Substitution: Det er noget, man er vant til i danske tandplejer. Substitution generelt har typisk drejet sig om at fjerne *cancerogene* og *mutagene* stoffer og hjælpematerialer (kloroform, chlorphenol, formalin/formol, asbest, Cd, Be, hydroquinon, epoxy mv.). Ja, faktisk er udviklingen gået videre og branchen ønsker helst ikke at arbejde med *reproduktionsskadende* (N₂O) og *hormonforstyrrende* stoffer (Bis DMA) eller *organiske opløsningsmidler*. I en vis grad har tandplejen gjort brug af et andet kendt AT-princip indenfor substitution nemlig **KRAN**-princippet, som rangordner de stoffer, man forsøger at undgå. **K**= Kræftfremkaldende stoffer, **R** =

Reproduktionsskadelige stoffer, **A** = Allergifremkaldende stoffer og **N** = Nervesystemsskadelige + hormonforstyrrende stoffer.

Randers Kommune Tandpleje har efter den nuværende gennemgang af sine dentale materialer valgt at fjerne produkterne Opalescence Endo (indeholder 40% hydrogenperoxid) og Renset Benzin af arbejds-hygieniske grunde.

Endvidere udfases MD520 (indeholder glutaraldehyd) og Top Dent Limonene (indeholder stoffet limonene, som er blandt de 26 mest allergene stoffer i EU, jfr. Danske/europæiske dermatologer).

Produktet Tukoso (indeholder Metylmethakrylat) bør også søges udfaset. I ortodontien bruges Greenglo til pålimning af bånd. Dette produkt indeholder en epoxy (2,3-epoxypropylmethakrylat), som er både cancerogen, mutagen og allergen. Materialet bør kunne substitueres.

Samtidig er det under det kemiske APV-arbejde lykkedes at finde nogle småeksempler, hvor potentielle cancerogener / mutagener optræder i Randers Kommune Tandpleje. Ved pudsning af protesebarrer eller klisterbroer kan der opstå støvdannelser, hvor bl.a. *krom* eller *nikkel* optræder. Påvirkningen er dog bagatelagtig, fordi der altid er sug og vandpåsprøjtning til stede. Endelig er vi faldet over *crystalit* og SiO_2 (*kvarts*), som er indeholdt i Alginat-produkter og sidstnævnte i pimpsten. Stofferne har lave støvgrænser på hhv. 0,05 mg/m³ og 0,1 mg/m³, og optræder på cancerlisten. Dette er uagtet støvproblem, som tandplejen har forholdt sig til med brug af støvfri alginat og støvmaske/mundbind mv., og som hermed risikovurderes.

I den helt lille målestok fandt vi 2-1,1-dimethylethyl-4-methoxy-Phenol også kendt som *BHA* (3-Tert.-Butyl-4-Hydroxyanisole,) som er en cancerogen og udgør < 0,3% af plasten Photac Fill. Det har næppe nogen større AM-betydning, da der arbejdes non touch og med værnemidler.

Blandt de **tekniske foranstaltninger** har tandplejen dentale opvaskemaskiner, digital røntgen, udsug til lattergas, udsugningsboks i teknikken o.l., som hjælp med de store opgaver. I det små finder vi blandesprøjter til aftryk, rysteblandere til glasionomer, plast og glasionomer i kapsler til brug i handy pistoler, engangssticks, engangs- og plastbeskyttede kanyler og tubuler, og kanylerhylsterholdere osv. Dentalbranchen har i flere år arbejdet med for at gøre tilværelsen mere sikker i praksis. Blandt de dyre løsninger kan vi med glæde konstatere, at klassiske aftryk med alginat holder på at udfases til fordel for digitale fotoløsninger.

De **Organisatoriske foranstaltninger** i tandplejerne er bl.a. set via aftaler i teknikken om ikke at stå og arbejde for længe og ensidigt med at støbe/trimme, og også omkring N₂O-behandling ved at lave rotationsordninger, så gravide flyttes til non-exponerede områder.

Endelig konstateres der en stadig tiltagende brug af **personlige værnemidler**, som med NIR-T er obligatorisk, og i den seneste coronatid er strammet ekstra til. Dette beskytter personalet mod en række irriterende og allergener og sikrer samtidig non touch-teknik.